

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

II. An detur maximum & minimum qualitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

RESOLUTIO III.

xxiv. **D**ico 3°. non viventia habent terminos extrinsecos & intrinsecos parvitatibus connaturaliter & secundum præsentem statum. ita PP. nostri Complutenses contra Scotum & alios Resol. 2ª citatos. Probatur, quia continuum, in infinitum à nobis dividi non potest, & ignis valde parvus citò extinguitur, ergo non viventia habent terminos extrinsecos & intrinsecos parvitatibus connaturaliter & secundum præsentem statum; si-
ve id proveniat ex natura ipsorum, si-ve ab agentibus contrariis.

xxv. Dices, quando producit non vivens nihil potest ejus assignari, tam parvum, quin aliquid minus antea fuerit productum, scilicet indivisibile aliquod in fluxu; ergo in non viventibus, non datur terminus parvitatibus connaturaliter.

xxvi. Respondeo negando antecedens, nam licet non viventia sic à Deo produci possint, ut in fluxu sint indivisibilia naturalia, id est, semper præsupponant partes prius & prius productas; ab agentibus tamen naturalibus non possunt; quia hæc non agunt, nisi in certa magnitudine; nec certè satis intelligi potest, quid sint illa indivisibilia in fluxu, & cur fluxum interrompendo non possint esse in actu indivisibilia, & naturaliter talia existere, quæ admitti non debent; & si admitterentur citò perirent, ob agentium circumstantium contrarietatem.

D V B I V M II.

an detur maximum & minimum qualitatis.

RESOLUTIO I.

xxvii. **D**ico 1°. non datur per se juxta præsentem statum terminus intrinsecus & extrinsecus, præter mundum, magnitudinis qualitatis in extensione.

xxviii. Probatur, non datur talis terminus substantiæ non viventis, ergo nec qualitatum in illa existentium; consequentia tenet à pari; antecedens patet ex Dubio 1°.

RESOLUTIO II.

xxix. **D**ico 2°. juxta præsentem rerum statum datur terminus parvitatibus qualitatis in extensione, extrinsecus, & intrinsecus.

xxx. Probatur prima pars, quia agentia naturalia non agunt, nisi ad certam magnitudinem (unde communiter supponitur dari minima Physica, quod patet ex Disp. præced.) sed ab agentibus naturalibus sumitur terminus extrinsecus effectus, ac proinde qualitatis, ergo, &c.

xxxi. Probatur secunda pars, si non daretur terminus intrinsecus parvitatibus qualitatis in extensione, nec etiam daretur terminus extrinsecus sphaeræ activitatis agentium naturalium; nam quolibet minimo qualitatis dato, illud posset agere in passum propinquum, imò etiam ejus pars & hujus partis pars, & sic in infinitum, quod non admittitur, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

xxxii. **D**ico 3°. juxta præsentem statum datur terminus magnitudinis qualitatis in intentione, extrinsecus, non verò intrinsecus.

xxxiii. Probatur prima pars; quia ejus causa naturalis habet determinatam virtutem ad tantam intensionem, & non ad majorem, ut patet in igne, aqua, &c. sed à causa petitur terminus extrinsecus, ergo, &c.

xxxiv. Probatur secunda pars; quia non est, cur ex natura sua qualitas quælibet non possit magis, ac magis intendi; licet naturaliter, defectu causæ naturalis nunquam plus intendatur, ergo, &c.

xxxv. Objicies ex Patre Oviedo de Generat. Cont. 4. puncto 3°. qualitas, ut sit dispositio ad formam, debet esse in tanta intensione & non in majori; sed sunt qualitates, quæ sunt ex natura sua dispositiones ad formam, ergo, &c.

xxxvi. Respondeo distinguendo minorem; sed sunt qualitates, quæ naturæ suæ sunt dispositiones aptitudinales ad formam, concedo minorem; actuales, nego minorem; calor enim v. g. ex natura sua, aptus quidem est esse dispositio ad formam ignis, & sic de aliis; nihil tamen fit contra naturam ipsius, si conservetur extra ignem, & non sit dispositio actualis ad formam ignis, eo autem casu non habet terminum intrinsecum magnitudinis; quia (ut paulò infra fatetur Pater Oviedus) qualitates, quæ non sunt dispositiones ad formam, ut v. g. lux, talem terminum non habent.

RESOLUTIO IV.

xxxvii. **D**ico 4°. juxta præsentem rei statum datur terminus parvitatibus qualitatis in intentione, extrinsecus & intrinsecus.

xxxviii. Probatur prima & secunda pars, quia datur in extensione, ergo & in intentione; consequentia tenet à pari ob eandem utriusque rationem.

xxxix. Probant nonnulli alii, esse est propter operari, sed qualitas non potest operari in qualibet parvitate, ergo, &c. Verum hoc nihil probat, quia nec esse est propter operari seorsim ab aliis coagentibus, sed simul cum illis; nam potentia viviva habet esse sine speciebus, & sic de aliis; sine illis tamen operari non potest; bene cum illis: unde sufficiet, quod minima pars, cum aliis conjunctim, operari possit, licet seorsim non posset: deinde materia est propter formam, essentia propter proprietates ut octo intensas, &c. potest tamen materia sine forma, essentia sine proprietatibus ut octo intensas existere naturaliter: denique, si esse sit propter operari seorsim ab aliis partibus, assignare non poterunt terminum sphaeræ activitatis qualitatum; nam ille maximè esset ultima pars, tam parva ut naturaliter agere non posset, quam non agnoscunt.

xl. Objicies cum P. Arriaga (quod est etiam fere fundamentum P. Oviedi hic) Disput. 3^a. de Generat. num. 88. dum materia paulatim ad ignem disponitur, antequam producat ultimum indivisibile caloris, datur jam in illo passo primum indivisibile frigoris; ergo frigus potest existere in

indivisibili qualitatis, & idem à contrario de calore dicendum.

XL I. Respondeo ex dictis supra, non dari ultimum indivisibile caloris; sed id caloris, quod in passum ultimò introducitur, esse partem formaliter divisibilem in multa minima (quæ à nobis determinari non possunt) caloris naturaliter indivisibilia, ut clarè sequitur ex Disputat. præced. Dub. 3°. Resolut. primâ, ad cuius præsentiam cedit etiam pars frigoris naturaliter simili modo

divisibilis; nam sicut agentia extensivè talem partem producant instantaneè, sive totam simul, ita & intensivè, ut constat ex dictis loco citato. Ex his

XLII. Collige omnia liquida & homogenea non viventia in statu separationis à viventibus, si illis aliquando conjuncta fuerint (idem est de qualitatibus homogeneis) secundum statum præsentem non habere terminum intrinsecum magnitudinis.

DISPUTATIO OCTAVA

De Intensione & Remissione Qualitatis.

D V B I V M I.

Quid sit, & quomodo fiat Intensio & Remissio.

R E S O L U T I O I.

I. **D**ico 1°. Intensio est additio gradus; ad gradum ejusdem qualitatis in eadem parte subjecti. Remissio verò est subtractio gradus à gradu ejusdem qualitatis in eadem parte subjecti, differunt ab extensione majori & minori, quòd hæc fiant in diversis partibus subjecti, illæ in eadem.

II. Dari hanc intensiorem & remissionem, sensuum experientiâ comprobatur; nam igni adstantes sentimus calorem augeri, absentes minui, in eadem parte manus: item in meridie in eadem parte aeris majorem lucem, quàm sub vesperam: unde præsens difficultas non est, an detur; sed de modo, quo fiat: Pro quo fit

R E S O L U T I O II.

Rejiciuntur sententiæ minus probabiles, prima Agidii Romani Quodlibeto secundo question. 14^a.

III. **D**ico 2°, qualitates non solum intenduntur quasi per accidens, per majorem expulsiorem, vel remotionem contrarii à subjecto.

IV. Probatur 1°, quia nullæ qualitates, quæ carent contrario intenduntur, ut lux, sonus, &c. item gratia & charitas quatenus in iustis; alioqui sequeretur omnes iustos esse æqualiter gratos, habere æqualem charitatem, &c. quia omnes æquè carent peccato mortali contrario; id autem non admittitur.

V. Probatur 2°. Gratia habitualis, quantumvis remissa, peccatum totum contrarium expellit, ac removet, & postmodum intenditur absque eo, quòd magis expellatur peccatum; nisi velit magis posse expelli, quàm totaliter, & in rebus, quæ deficiunt totaliter, admittere magis & minus, quod est ridiculum.

VI. Probatur 3°. Potest esse major expulsio & remotio contrarii, & non esse intensio, ut, si Deus frigus in aqua remittit, & calorem introduci, non sinat, ergo, &c.

VII. Probatur 4°. Potest esse intensio & ma-

nere totum contrarium; ut si ad præsentiam contrarii, Deus aliud contrarium supernaturaliter conservet, ergo, &c.

VIII. Probatur 5°. In majori remotione & expulsionem contrarii à subjecto, adjicitur gradus ad gradum contrariæ formæ succedentis, ergo & deijcitur gradus à gradu formæ recedentis, ergo, &c.

IX. Prob. 6°. Quando in aqua producitur remissus calor, perit totum frigus aquæ simul, vel pars illius tantum? si primum, ergo remissus calor est summè intensus; quia contrarium tunc est totaliter expulsum & remotum: si secundum, ergo intenditur per partes, sicut frigus perit per partes; ergo qualitates, non solum intenduntur quasi per accidens per majorem expulsiorem, &c.

X. Obicies, Aristoteles 5°. Physic. textu 29° docet majorem & minorem intensiorem & remissionem fieri per majorem & minorem admixtionem contrarii, ergo, &c.

XI. Respondeo Aristotelem solum velle, illam fieri per majorem & minorem admixtionem contrarii ex dejectione gradus à gradu formæ antiquæ, & adjectione gradus ad gradum formæ novæ, ut docebimus infra: unde nego consequentiam, quia id vult per suam sententiam vitare impugnatus Author.

secunda Avicennæ, Durandæ, Godofridi.

Quos citat Suarez in Metaphysica Disputat. 5^a sect. 2^a.

XII. **D**ico 3°, qualitates non ita intenduntur, ut prior remissa tota corrumpatur; & tota nova perfectior producat.

XIII. Probat P. Arriaga 10; quia vel illa qualitas perfectior esset ejusdem speciei cum præcedente, vel non? si non; ergo per eam non fieret intensio: si sit ejusdem speciei, ergo tam calidum erit subjectum per unam qualitatem, quàm per aliam; quod tamen aperte falsum est.

XIV. Verum hæc ultima consequentia optimè ab adversariis negari potest, dicendo illam qualitatem perfectiorem reddere subjectum calidius; quia eminenter plures gradus solo numero distinctos in se continet; sicut enim qualitas formaliter intensiva ex quatuor gradibus solo numero distinctis, est ejusdem speciei cum qualitate formaliter intensiva ex tribus gradibus solo numero distinctis; ita qualitas eminenter intensiva, ex quatuor gradibus solo